

Spis treści

<i>Rodzajnik</i>	•	5
<i>Rzeczownik</i>	•	19
<i>Przymiotnik</i>	•	38
<i>Zaimek</i>	•	59
<i>Przysłówek</i>	•	78
<i>Liczebnik</i>	•	81
<i>Przyimek</i>	•	87
<i>Partykuła</i>	•	96
<i>Czasownik</i>	•	104
<i>Budowa zdania</i>	•	145
<i>Czas przeszły Präteritum</i>	•	160
<i>Czas przeszły Perfekt</i>	•	167
<i>Czas zaprzeczony Plusquamperfekt</i>	•	180
<i>Czas przyszły Futur I</i>	•	182
<i>Czas przyszły Futur II</i>	•	185

<i>Strona bierna</i>	• 187
<i>Tryb przypuszczający Konjunktiv</i>	• 198
<i>Zdania poboczne</i>	• 218
<i>Wykaz wybranych czasowników nieregularnych</i>	• 238
<i>Klucz</i>	• 243

Rodzajnik (*Der Artikel*)

Przed rzeczownikami w języku niemieckim występuje **rodzajnik nieokreślony** (**ein, eine, ein**) lub **określony** (**der, die, das**).

Rodzajnik określa rodzaj, liczbę i przypadek rzeczownika. W określonych przypadkach rzeczownik może być użyty bez rodzajnika.

Rodzajnik nieokreślony

Der unbestimmte Artikel

Rodzajnik nieokreślony występuje przed rzeczownikami, o których nic bliżej nie wiemy lub o których mówi się po raz pierwszy. W liczbie mnogiej rodzajnik nieokreślony nie występuje.

Uwaga!

Rodzajnik nieokreślony spełnia czasami funkcję liczebnika: zdanie **Ich habe eine Tochter.** oznacza **Mam córkę.** Jeśli natomiast zdanie to jest odpowiedzią na pytanie **Wie viele Töchter hast du? – Ile masz córek?**, to intonacją podkreśla się rodzajnik nieokreślony **Ich habe eine Tochter.** – **Mam jedną córkę.** i w tym kontekście **eine** oznacza **jedną.**

Rodzajnik nieokreślony **ein** jest stosowany dla rodzaju męskiego i nijakiego, a **eine** – dla rodzaju żeńskiego:

rodzaj	liczba pojedyncza	liczba mnoga
<i>męski</i>	<u>ein</u> Rock – spódnica	Röcke
<i>żeński</i>	<u>eine</u> Uhr – zegar	Uhren
<i>nijaki</i>	<u>ein</u> Zimmer – pokój	Zimmer

ĆWICZENIE 1 – Wskaż odpowiedni rodzajnik nieokreślony.

1. Er sucht ____ Mädchen. Das Mädchen heißt Eva.
a. ein b. eine c. -
2. Hier liegt ____ Heft. Das Heft ist dünn.
a. ein b. eine c. -
3. Er sucht ein Zimmer für ____ Nacht.
a. ein b. eine c. -
4. Dort ist ____ Schüler. Der Schüler heißt Antonio.
a. ein b. eine c. -
5. Dort liegen zwei ____ Röcke. Die Röcke sind kurz.
a. ein b. eine c. -

Rodzajnik **einen** – **go, jego** może występować jako zaimek osobowy, np.:

– **Hast du einen Freund?** – Czy masz przyjaciela?

– **Ja, ich habe einen.** – Tak, mam (jednego).

Dla rodzaju nijakiego ma on postać **eins**, np.:

– **Hast du ein Kind?** – Czy masz dziecko?

– **Ja, ich habe eins.** – Tak, mam (je).

– **Hast du ein Ferienhaus?** – Czy masz domek letniskowy?

– **Ja, ich habe eins.** – Tak, mam (jeden).

Dla rodzaju żeńskiego ma on postać **eine**, np.:

– **Hast du eine Schwester?** – Czy masz siostrę?

– **Ja, ich habe eine.** – Tak, mam (jedną).

ĆWICZENIE 2 – Uzupełnij odpowiedź, wskazując odpowiedni zaimek osobowy.

1. Hast du einen Freund? – Ja, ich habe _____.
a. eins b. eine c. einen

2. Hast du auch ein Kind? – Ja, ich habe _____.
a. eins b. eine c. einen
3. Hat Monika eine Aktentasche? – Ja, sie hat _____.
a. eins b. eine c. einen
4. Herr Ober, bitte ein Bier! – Ich bringe sofort _____.
a. eins b. eine c. einen
5. Wer möchte ein Glas Tee? – Ich möchte _____.
a. eins b. eine c. einen
6. Wer möchte Kaffee? – Ich möchte _____.
a. eins b. eine c. einen
7. Kennen Sie eine Lehrerin? – Ja, ich kenne _____.
a. eins b. eine c. einen

Rodzajnik określony

Der bestimmte Artikel

Rodzajnik określony używany jest w następujących przypadkach:

- kiedy dany rzeczownik został wcześniej użyty:
Das ist eine Frau. Die Frau kommt aus Polen. – To jest (jakaś) kobieta. Ta kobieta pochodzi z Polski.
- kiedy mówimy o ogólnie znanych osobach, rzeczach i pojęciach:
der Präsident der USA – prezydent USA
die Sonne – słońce
- przed nazwiskami, imionami i nazwami geograficznymi, jeśli występują z przydawką:
die kleine Eva – mała Ewa
der große Schiller – wielki Schiller
das sonnige Griechenland – słoneczna Grecja
- przed nazwami krajów i krain geograficznych w rodzaju męskim i żeńskim oraz w liczbie mnogiej.

Rodzajnik określony to **der** – dla rodzaju męskiego, **die** – dla rodzaju żeńskiego, **das** – dla rodzaju nijakiego, **die** – w liczbie mnogiej dla wszystkich rodzajów:

rodzaj	liczba pojedyncza	liczba mnoga
<i>męski</i>	<u>der</u> Rock – spódnica	<u>die</u> Röcke
<i>żeński</i>	<u>die</u> Uhr – zegar	<u>die</u> Uhren
<i>nijaki</i>	<u>das</u> Zimmer – pokój	<u>die</u> Zimmer

Uwaga!

Jak pokazują powyższe przykłady, rodzaj rzeczownika w języku polskim często nie pokrywa się z rodzajem w języku niemieckim. Należy zatem zawsze uczyć się rzeczowników wraz z rodzajnikiem. Rodzajników nie tłumaczy się na język polski.

ĆWICZENIE 3 – Wskaż odpowiedni rodzajnik określony.

- Herr Neumann sucht _____ Zimmer Nummer 10.
a. die b. der c. das
- Der Fußgänger sagt ihm, wo _____ Hotel liegt.
a. die b. der c. das
- Der Lehrer fragt _____ Schülerin.
a. die b. der c. das
- _____ Mädchen wohnt in Kiel.
a. die b. der c. das
- _____ Einzelzimmer sind besetzt.
a. die b. der c. das
- Er bekommt _____ Einzelzimmer nicht.
a. die b. der c. das

ĆWICZENIE 4 – Wskaż właściwy rodzajnik.

1. _____ Aktentasche ist schwarz.
a. Der b. Die c. Das
2. Sie üben _____ korrekte Aussprache.
a. der b. die c. das
3. _____ rote Bleistift ist lang.
a. Der b. Die c. Das
4. Seid ihr _____ Gruppe 5A?
a. der b. die c. das
5. _____ Heft ist dünn.
a. Der b. Die c. Das
6. _____ Jungen und Mädchen der Gruppe 5A sind Schüler.
a. Der b. Die c. Das
7. Ich habe _____ Sohn.
a. ein b. eine c. einen
8. Hast du auch _____ Sohn?
a. einen b. eine c. ein
9. Sie sucht _____ Grundschule Nr. 11.
a. der b. die c. das
10. _____ Schüler fragt den Lehrer.
a. Ein b. Eine c. Einen
11. Frau Fischer hat _____ Mann.
a. ein b. eine c. einen
12. Herr Meier hat _____ Frau.
a. ein b. eine c. einen
13. _____ Jungen und Mädchen sind Schüler.
a. Der b. Die c. Das
14. _____ Lehrer kennt die Schüler noch nicht.
a. Der b. Die c. Das

Przypadki

Die Fälle (Kasus)

W języku niemieckim istnieją cztery przypadki:

- 1) **mianownik** – **Nominativ** – odpowiada na pytania **wer? was? (kto? co?)**
- 2) **dopełniacz** – **Genitiv** – odpowiada na pytanie **wessen? (czyj?)**; występuje znacznie rzadziej niż w języku polskim
- 3) **celownik** – **Dativ** – odpowiada na pytanie **wem? (komu? czemu?)**, w połączeniu z odpowiednimi przyimkami niejako zastępuje polski narzędnik i miejscownik
- 4) **biernik** – **Akkusativ** – odpowiada na pytanie **wen? was? (kogo? co?)**

■ Rodzajnik określony i nieokreślony w bierniku

Rodzajnik określony rodzaju męskiego **der** otrzymuje w bierniku liczby pojedynczej formę **den**, a rodzajnik nieokreślony **ein** otrzymuje formę **einen**:

Wie heißt der Mann dort? – Jak się nazywa tamten mężczyzna?
(mianownik)

Ich kenne den Mann gut. – Znam dobrze tego mężczyznę. (biernik)

Dort liegt ein Bleistift. – Tam leży ołówek. (mianownik)

Ich habe einen Bleistift. – Mam jeden ołówek. (biernik)

Rodzajnik określony i nieokreślony rodzaju żeńskiego i nijakiego ma w bierniku taką samą postać jak w mianowniku, np.:

Wie heißt die Frau / das Mädchen? – Jak się nazywa tamta kobieta / dziewczyna? (mianownik)

Ich kenne die Frau / das Mädchen. – Znam tę kobietę / dziewczynę. (biernik)

Dort liegt eine Aktentasche / ein Heft. – Tam leży teczka / zeszyt. (mianownik)

Ich suche eine Aktentasche / ein Heft. – Szukam teczki / zeszytu. (biernik)

Nominativ (mianownik), liczba pojedyncza: **wer? was?** – kto? co?

rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki
der Schüler	die Schülerin	das Kind
ein Schüler	eine Schülerin	ein Kind
mein Schüler	meine Schülerin	mein Kind
Ihr Schüler	Ihre Schülerin	Ihr Kind
kein Schüler	keine Schülerin	kein Kind

Akkusativ (biernik), liczba pojedyncza: **wen? was?** – kogo? co?

rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki
den Schüler	die Schülerin	das Kind
einen Schüler	eine Schülerin	ein Kind
meinen Schüler	meine Schülerin	mein Kind
Ihren Schüler	Ihre Schülerin	Ihr Kind
keinen Schüler	keine Schülerin	kein Kind

Mianownik i biernik – liczba mnoga:

rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki
die Schüler	die Schülerinnen	die Kinder
meine Schüler	meine Schülerinnen	meine Kinder
Ihre Schüler	Ihre Schülerinnen	Ihre Kinder
keine Schüler	keine Schülerinnen	keine Kinder

Zauważ, że w liczbie mnogiej biernik ma identyczną formę jak mianownik.

ĆWICZENIE 5 – Uzupełnij odpowiedzi, wykorzystując podpowiedź podaną w nawiasie.

1. Wie komme ich zum Goetheplatz? (*der Bus Nr. 9*)
Nehmen Sie _____ . Er steht dort hinten.
2. Wie komme ich zum Bahnhof? (*die Straßenbahn Nr. 4*)
Nehmen Sie _____ .
3. Wie komme ich zur Fußgängerzone? (*ein Taxi*)
Nehmen Sie _____ .
4. Wie komme ich nach Berlin? (*mein Auto*)
Nimm _____ .
5. Wie komme ich zur Apotheke? (*die Straßenbahn Nr. 5*)
Nehmen Sie _____ .
6. Wie komme ich zum Museum? (*der Bus Nr. 7A*)
Nehmen Sie _____ .

■ *Rodzajnik określony i nieokreślony w celowniku*

Dativ (celownik): **wem?** – komu? czemu?

rodzaj	rodzajnik określony	rodzajnik nieokreślony
<i>rodzaj męski</i>	dem	einem
<i>rodzaj żeński</i>	der	einer
<i>rodzaj nijaki</i>	dem	einem

Er zeigt dem/einem Freund ein Foto. – Pokazuje zdjęcie przyjacielowi.

Er zeigt der/einer Frau das Stadtzentrum. – Pokazuje pani/kobiecie centrum miasta.

Er zeigt dem/einem Kind ein Bild. – Pokazuje dziecku obrazek.

Podsumowanie form rodzajników określonych i nieokreślonych w mianowniku, celowniku i bierniku:

męski	żeński	nijaki	liczba mnoga
mianownik (1. przypadek)			
der Schüler	die Schülerin	das Kind	die Kinder
ein Schüler	eine Schülerin	ein Kind	meine Kinder
celownik (3. przypadek)			
dem Schüler	der Schülerin	dem Kind	den Kindern
einem Schüler	einer Schülerin	einem Kind	meinen Kindern
biernik (4. przypadek)			
den Schüler	die Schülerin	das Kind	die Kinder
einen Schüler	eine Schülerin	ein Kind	meine Kinder

ĆWICZENIE 6 – Uzupełnij odpowiedź, wykorzystując podpowiedź zawartą w nawiasie we właściwej formie.

1. Wem zeigen Sie die Fotos? (*mein Freund*)

Ich zeige sie _____.

2. Wem zeigen Sie die Fotos? (*meine Freundin*)

Ich zeige sie _____.

3. Wem kaufen Sie das Bier? (*mein Vater*)

Ich kaufe es _____.

4. Wem kaufen Sie die Limonade? (*mein Kind*)

Ich kaufe sie _____.

5. Wem geben Sie Ihre E-Mail-Adresse? (*meine Schülerin*)

Ich gebe sie _____.